

17. Odpoveď predsedníčky vlády Slovenskej republiky I. Radičovej na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky D. Čaploviča vo veci situácie zahraničných Slovákov v Maďarsku

Predsedníčka vlády Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 11-05-2011		
Číslo spisu: <i>PREDS-294/2011</i>		
Listy: 1	Prílohy: 1/3	
RZ	ZH	LU

Bratislava 6. mája 2011
Č: 4722/2011 KPV

Vážený pán poslanec,

dovoľte mi, aby som reagovala na Vašu interpeláciu vo veci situácie slovenskej národnostnej menšiny a menšinového školstva a kultúry v Maďarsku. Keďže podpredsedom predchádzajúcej vlády a zároveň gestorom problematiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí ste boli práve Vy, vtíska sa mi otázka, či by ste Vy nemali vysvetľovať, prečo je situácia slovenskej národnostnej menšiny v Maďarsku nepriaznivá, zlá a čo v tejto záležitosti vykonala vláda, ktorej ste boli podpredsedom. Dovoľte mi však vysvetliť Vám kroky, ktoré v tejto oblasti podniká moja vláda, a zámery, ktoré má.

V Programovom vyhlásení schválenom Národnou radou Slovenskej republiky sa vláda zaväzuje „posilňovať rozvoj krajanských komunít v zahraničí a dbať o zachovanie a rozvoj ich kultúrnej identity a spätosti so Slovenskom“. Vláda zároveň deklaruje zámer „zlepšiť vzťahy s Maďarskou republikou“, pričom „za základ rozvoja bilaterálnych vzťahov s Maďarskou republikou považuje Zmluvu o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci z roku 1995, ako aj členstvo oboch krajín v EÚ a NATO“. Vláda sa preto zaväzuje, že „v tomto rámci bude hľadať priesečníky spoločných záujmov a presadzovať pozitívnu a perspektívnu agendu vo vzájomných vzťahoch pre dobro občanov oboch štátov.“

V súvislosti s prijímaním novej maďarskej ústavy vydalo Ministerstvo zahraničných vecí SR dve vyhlásenia. Vyjadriло v nich očakávanie, že Maďarská republika pri implementácii ústavy, ako aj pri prijímaní a uplatňovaní naň nadväzujúcej legislatívy, si bude ctiť ústavné usporiadanie iných krajín a bude rešpektovať princípy medzinárodného práva a prijaté medzinárodné záväzky.

Ústavný poriadok Slovenskej republiky v súlade s medzinárodným právom vychádza z toho, že za rešpektovanie a ochranu práv osôb patriacich k národnostným menšinám je zodpovedný v prvom rade štát, v ktorom menšina žije. Ochrana osôb patriacich k národnostným menšinám v Slovenskej republike je v súlade s medzinárodnými štandardmi ako aj čl. 2 Zmluvy o Európskej únii založená na princípe individuálnych práv.

Maďarskej strane boli diplomatickou cestou tlmočené postoje SR k pripravovanému textu novej maďarskej ústavy. Ministerstvo zahraničných vecí SR pozorne sleduje a analyzuje všetky zahraničnopolitické aspekty, ktoré by mohli mať dopad na záujmy SR a jej občanov a priebežne vyhodnocuje a prijíma efektívne opatrenia na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni. Ako jeden z konkrétnych príkladov je pripravované stretnutie v gescii MZV SR s europoslancami za SR v Európskom parlamente, na pôde ktorého je možné jasne artikulovať postoje SR. Svoje postoje tlmočila SR tiež počas jarného zasadnutia Parlamentného zhromaždenia Rady Európy v Štrasburgu. Vedúci delegácie NR SR P. Kubovič uskutočnil stretnutia so spravodajkyňami Monitorovacieho výboru PZ RE J. Fischerovou (ČR) a K. Lundgrenovou (SE). Poslankyne boli zvolené za spravodajkyne výboru pre vypracovanie správy, v ktorej navrhnú, či otvoriť alebo neotvoriť monitoring Maďarska. Predseda slovenskej delegácie upozornil na niektoré problémy súvisiace s procesom, ale najmä obsahom navrhovanej maďarskej ústavy (podporil viacerými citátmi z návrhu ústavy). Osobitne upriamil pozornosť poslankyň na článok D novej maďarskej ústavy, ktorý hovorí o zodpovednosti Maďarska za osud Maďarov žijúcich mimo jeho hraníc a podpore ich individuálnych a kolektívnych práv. Požiadal, aby pri príprave správy venovali zvýšenú pozornosť aj otázke udeľovania občianstva občanom susedných štátov na etnickom princípe.

Základným negatívnym dedičstvom po predchádzajúcej vláde je neodborná Koncepcia štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí do roku 2015, ktorá sa v praxi ukázala ako málo účinná. Jednou z hlavných úloh, ktoré čakajú súčasnú vládu v oblasti štátnej politiky starostlivosti o Slovákov žijúcich v zahraničí je prepracovanie a aktualizácia spomínanej koncepcie tak, aby sa stala efektívnym nástrojom pri presadzovaní záujmov Slovenskej republiky vo vzťahu k slovenským komunitám v zahraničí. Koncepcia bude riešiť nielen revitalizáciu kultúrneho života, ale aj riešenie podpory vzdelávania a výučby slovenského jazyka v krajanských komunitách v zahraničí.

Aktuálne prebieha analýza stavu slovenského školstva v zahraničí a v rámci neho analýza stavu vzdelávania slovenských detí v Maďarsku. Získané informácie nám pomôžu stanoviť efektívny postup pomoci výučbe slovenského jazyka a v slovenskom jazyku v zahraničí. V druhej polovici mája odchádza štátny tajomník Ministerstva školstva SR na obhliadku slovenských škôl v Maďarsku (zároveň aj v Srbsku a Rumunsku), čím moja vláda jasne deklaruje svoj záujem o situáciu slovenskej menšiny v Maďarsku.

Maďarská vláda zároveň pripravuje nový zákon o vysokoškolskom štúdiu a zákon o verejnom školstve. Štádium prípravy je zatiaľ v rámci tvorby koncepcií týchto dvoch zákonov na Ministerstve národných zdrojov MR. Do procesu prípravy oboch noriem, ale hlavne koncepcie o verejnom školstve, sú zapojení aj predstavitelia národnostných menšín v Maďarskej republike vrátane slovenskej. K textu zaslali svoje pripomienky smerujúce k zakomponovaniu dôslednej starostlivosti o národnostné školstvo v Maďarsku. Ministerstvo zahraničných vecí SR uvedenú problematiku sleduje a v prípade preukázania relevantných snáh o vynechanie dôslednej starostlivosti o menšinové školstvo v Maďarskej republike na fakt upozorní a navrhne zaradiť túto otázku do agendy rokovania Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre

záležitosti menšín. Počas jej ostatného zasadnutia vo februári 2011 nebola otázka prípravy nového vysokoškolského zákona a zákona o verejnom školstve predmetom diskusie, pretože na problémy súvisiace s týmito dvomi právnymi normami zástupcovia slovenskej menšiny v tom čase neupozorňovali a ani nenavrholi zaradenie tejto otázky do agendy rokovania.

V neposlednom rade musím uviesť, že prostredníctvom dotácií v pôsobnosti Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, bude vláda SR podporovať projekty, ktoré budú smerovať k udržaniu národnej a kultúrnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí. Úrad obnoví činnosť stálych zmiešaných expertných komisií zložených z domácich a krajanských expertov a ich prostredníctvom bude nielen monitorovať situáciu v slovenskom zahraničí, ale aj spracovávať situačné správy a na základe analýz navrhovať systémové riešenia pre revitalizáciu krajanského života.

Vážený pán poslanec,

ďakujem Vám za prejavovaný záujem o stav a potreby slovenského zahraničia a dúfam, že sa tento jeho záujem prejaví aj do činnosti príslušných výborov Národnej rady Slovenskej republiky. Vláda Slovenskej republiky i ja osobne uvítame každú iniciatívu, každý dobrý návrh a konštruktívnu spoluprácu pri riešení problematiky Slovákov žijúcich v zahraničí.

S úctou

Vážený pán
Dušan ČAPLOVIČ
poslanec Národnej rady
Slovenskej republiky
B r a t i s l a v a